

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświęconych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOŚI:

	rocznie	półrocznie	kwartał	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	39	16	8	2
z dwurazową	48	19	9	2
w Państwie Niemieckim	36	18	9	3
w innych państwach	48	24	12	4

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracji „Nowej Reformy“ w Krakowie.

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, ulica Jagiellońska L. 10. — Telefon Nr 41.

Rękoписów nadawanych Redakcyi nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halercy: w Biurze dzienników A. Olaszewskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Płohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscowa: Administracja „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscowa: Administracja „Nowej Reformy“ — Główna trafikarna w Ryńku. Agencja J. Hopcas i A. Salomonowicz; ul. Sławkowska 9. — Handel Kretschmera, ul. Szewska. Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: Ludwik Płohn, ul. Karola Ludwika L. 11 — S. Sokółowski, Pałac Haasmana 9. — W Przemysław Billet E. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmidt (sprzedaż pojedynczych numerów), 1 Wollzeile 6. — M. Dukes Nachl. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurtu n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wroclawiu). — A. Oppelk. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norimberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 14. Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobem piśmem (petit) za pierwszy raz 30 h., za każdy następny raz po 10 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz. Głosy publiczne po 3 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza. Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Oświadczenie posła Germana.

(Telefonem.)

Lwów, 4 sierpnia.

Pos. German zamieszcza w „Gazecie Narodowej“ wyjaśnienie w sprawie komunikatu prezydium stronnictwa demokratyczno-narodowego, wykluczającego go ze stronnictwa. Pos. German pisze:

Prezydium stronnictwa dem.-narodowego skierowało przeciwko mnie pismo, adresowane do wszystkich posłów stronnictwa i członków komitetu głównego, ogłoszone równocześnie w „Słowie Polskim“, a tylko mnie do tej chwili nie dorężone. W tem piśmie czyni mi szereg zarzutów albo zupełnie niesłusznych i bezpodstawnych, albo też polegających na jednostronnem pojmowaniu faktów.

Wiadomą rzeczą, nietylko w łonie prezydium, komitetu głównego i grupy posłów parlamentarnych, było od dawna, że pomiędzy moim stanowiskiem politycznym a stanowiskiem znaczącej części tych organów stronnictwa istniała wielka różnica nie pod względem programu, ale pod względem taktyki i metody postępowania, że w szczególności ja zasadniczo byłem przeciwnikiem zastrzeżonej walki przeciw innym stronnictwom, wierząc w to, że tylko pozytywna praca na zasadzie programu mogła zapewnić temu programowi powodzenia a stronnictwu rozwój pożądanym, nie zaś walka przeciw wszystkim i odmawianie dobrej wiarę i woli tym, którzy stali poza gronem, ulegającym ślepo kierunkowi, wprowadzonemu do prac stronnictwa mniej więcej od dwóch lat. — Nie kryłem się nigdy z moim zdaniem i występowałem otwarcie przeciw środkom taktycznym, które uważałem za szkodliwe i dla stronnictwa i dla sprawy publicznej.

To był główny punkt nieporozumienia coraz wyraźniejszych, które doprowadziły do tego, że złożyłem przewodnictwo grupy parlamentarnej i godność jednego z wiceprezesów stronnictwa jeszcze w czerwcu b. r. a obecnie wywciąży wspomniany komunikat, wydany bez zapytania się mnie ani słowem, jak sprawa się ma w istocie.

Dalej polemizuje pos. German z zarzutami uczynionymi mi osobiście w komunikacie i podnosi, że przedewszystkiem absolutnie miła się z prawdą zarzut, jakoby nie uwiadomił grupy parlamentarnej o uchwaleniu komitetu wykonawczego, wyrażającego konieczność stanowczej opozycji przeciw kierunkowi polityki namiestnika. Uchwała taka nie była mi znana, ani nie otrzymałem polecenia prezydium zapytania się grupy o opinię. Owszem — pisze pos. German — jedynie w tej sprawie misje prezesa stronnictwa, zresztą starannie przeze mnie zachowane, napisane zostało w kilka dni po zjeździe stronnictwa i tłumaczyła ją jego uchwała przeciw namiestnikowi gorącym nastrojem zgromadzonych. Ponieważ ja takim nastrojem nie zwykłem nęgać, przeto nie kryłem się z krytyką rezolucji, w czem nie byłem odośobnionym, gdyż tego samego zdania byli i inne osoby, niewątpliwie do stronnictwa bardzo przywiązane i najwięcej około niego zasłużone.

Zarzut drugi, że we wrogu stronnictwa dzienniku, zamieszczałem rzekome „insynuacje, jakoby polityką stronnictwa kierowały osobiste niechęci i względy“, oceni każdy, kto przypomniał sobie albo zechce wziąć do ręki wywiad korespondenta „Czasu“, bo komunikat ma ten dziennik na myśli, wywiad, na który zdecydowałem się dopiero wtedy, gdy prezes stronnictwa na publicznem posiedzeniu miejskich członków stronnictwa we Lwowie wystąpił przeciw mnie osobiście z insynuacjami. Chyba miałem prawo obrony, a ponieście jej nie mogłem w dzienniku nie wrogu stronnictwu, skoro stronnictwo ze wszystkimi dziennikami wojuje.

Odwoluje się komunikat do tego, że ze względu na moje nerwowe podrażnienie wyrażono mi tylko z tego powodu ubolewanie. Uważam takie podrażnienie nie załodki. Nawykłem sprawy publicznie traktować chłodno i spokojnie i rad bym, aby tak postępowali wszyscy.

Ostatni ustęp komunikatu, zawierający już obelgi, nie zasługuje na odpowiedź.

Wracam do ustępu, który odnosi się do sprawy z końca sesji, a więc do pierwszych dni lipca. Nie zadowolili chyba nikogo rezultat prac Koła polskiego z końca sesji i załatwienie sprawy kanałów. Zdanie moje w sprawie tych kanałów wypowiedziałem na posiedzeniu grupy parlamentarnej i żądałem swobody głosu, abym mógł je wypowiedzieć na posiedzeniu Koła polskiego, czego mi jednakże nie dozwolono. Tym razem uległem, nie chcąc rozbić grupy w ostatnim dniu sesji, a raczej już po jej zakończeniu, ale oczywiście na przyszłość musiałem zachować tę swobodę, gdyż inaczej nie mógłbym spełnić sumienia moich obowiązków poselskich. Zdanie to podzielił i inni koledzy i również boleśnie dotknięci byli uchwałą, zamykającą nam usta.

Do tego przykrego wrażenia dołączyła się i sprawa wytoczona na ostatniem posiedzeniu grupy, dotycząca wyprowadzenia innej osoby — i dla tego jej tutaj nie rozstraczam — ale stwierdzając samą wolę i bezwzględność prezydium w traktowaniu osób niemiłych. To też w ostatnich dniach pobytu naszego w Wiedniu powstawały różne projekty, jak należy w przyszłości urządzić sprawę, aby zapobiedz na przyszłość ostrym walkom w Kole polskim i umożliwić dodatnią pracę. Po przyjeździe do Lwowa zawiadomieni o tych projektach dwóch z moich kolegów parlamentarnych, których nie było w ostatnich dniach w Wiedniu, z którymi

zresztą korespondując często w innych sprawach. Zjazd kilku kolegów we wrześniu był istotnie poruszony, ale ani zaproszeń nikt nie wysłał, ani nawet rzecz nie wyszła ze sfery projektów. Te wyjaśnienia byłem winien — sądząc — i społeczeństwu i sobie.

Konsekwencye, jakie wysnuło z tego prezydium, uwalniają i mnie od milczenia, ciesząc się też szczerze, że na przyszłość będę miał nieczem nie ograniczone prawo zabierania głosu w Kole polskim i działania w kierunku łagodzenia przeciwności i zaniechania bezpodstępnej walki.

Ludomił German.

Sprawa kanałów.

(Telegr. „Nowej Reformy“.)

Wiedeń, 4 sierpnia.

„N. Fr. Presse“ donosi ze Lwowa: Prezes Główny Koła polskiego dnia 29 b. m. udział w konferencji prezydium Koła polskiego z bar. Bienertem w sprawie kanałów.

Korespondent „N. Fr. Presse“ dowiadyuje się, że w czasie obecnych ferij rząd zbadał gruntownie kwestję dróg wodnych i sposób urzeczywistnienia zyczeń Koła. Wyniki tych studiów przedłożone będą na konferencji w dniu 29 b. m. Poinformowanie Koła polskie nie sądzi, aby położenie było beznadziejne. Przypuszczają należy, że układy przyniosą pomyślny skutek, gdyż rząd pragnie okazać swą zyczliwość.

Przywódcy polscy — pisze dalej korespondent — twierdzą, że doniesienia o usunięciu się Koła z dotychczasowej większości i o rozłamie między Kołem a rządem nie odpowiadają faktom. Rząd będzie musiał stanąć się o pomnożenie większości w parlamencie, gdyż inaczej przeprowadzenie planu finansowego nie byłoby łatwem.

Kolejowe taryfy naftowe.

(Tel. Biura koresp.)

Wiedeń, 4 sierpnia.

Dotychczasowe taryfy wyjątkowe dla surowca naftowego i rafinady w obrocie lokalnym austriackich kolei państwowych, i jakoteż w obrocie kolejowym na Węgrzech zostały w dniu 11 czerwca w terminie dnia 11 sierpnia b. r. uznane za nieobowiązujące. Na miejsce tych wyjątkowych taryf ogłasza dziennik rozporządzeń dla kolei i żegluzi z d. 4 sierpnia b. r. nową taryfę z ważnością od 11 sierpnia b. r. Równocześnie ogłoszenia, o ile wchodzi w grę węgierskie koleje państwowe, nastąpią także w węgierskim dzienniku urzędowym w najbliższych dniach.

Nie następuje przy tem na ogół żadna zmiana w cyfrowym wymiarze dotychczasowych opłat taryfowych, o ile jednak chodzi o sposób przeprowadzenia, to znów taryfy na surowiec naftowy są uwarunkowane dostarczeniem pewnej minimalnej ilości, mającej podlegać obrotowi. Podobne kwantylatywne relacje znajdują się często zastosowanie przy ważnych grupach artykułów w obrocie Związku niemieckich kolei i są dla każdego dostępne przy dopełnieniu ogłoszonych warunków.

Opłaty frachtowe na rafinadę będą bez żadnych dalszych ograniczeń w dotychczasowym wymiarze przyznawane w drodze inkartonizacji. Okoliczność, że taryfy dla rafinady zostają ogłoszone także jako czasowe niższe taryfy, które mogą być za 14 dniowem wypowiedzeniem zniesione, wskazuje na ich charakter prowizoryczny i rozważane jest podobne skonstruowanie tych taryf jak nowych taryf na surowiec naftowy.

Sprawa Crippena.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Przyznanie się Crippena.

Londyn. Wczoraj późną nocą rozszła się pogłoska, że Crippen przyznał się do zbrodni, a to skutkiem telegramu policyjny londyńskiej, która donosiła, że udało się jej agnoscować zwłoki kobiety znalezione w piwnicy w domu Crippena.

Londyn. Biuro Reutersa donosi: Crippen przyznał się do zbrodni. Pokłócił się on pewnego dnia z żoną z powodu Le Nevé. Kłótnia przeszła wkrótce w bójkę, w czasie której rozszczępiony Crippen zabił żonę. Le Nevé wypiera się nadal, jakoby wiedziała coś o zbrodni.

Z życia Crippena.

Londyn. Pewien aktor angielski opowiada dziwny epizod z życia Crippena. Było to w r. 1907 w czasie strajku aktorów w teatryku Easton-Road. Bohaterka sceny została wywieziona przez publiczność. Jej kolega, który z nią grał, podszedł ku rampie i krzyknął parę słów do publiczności. W tej chwili pojawił się na scenie jakiś mężczyzna i zabrawszy aktorkę, zniknął z nią. Mężczyzną tym był Crippen, a aktorką jego późniejsza żona Bell-Elmore. Aktor ów nazwiskiem Abelstone został w r. 1910 dnia 16 lipca w zagadkowy sposób zamordowany.

Przed procesem.

Londyn. Wczoraj przesłuchano 50 świadków w sprawie Crippena. Adwokat londyński Nathan Newton oświadczył gotowość podjęcia się obrony Crippena pod warunkiem, jeżeli ten nie będzie sprzeciwiał się wydaniu go Anglii. —

Koszta obrony chcą ponosić przyjaciele Crippena.

Telegramy

z dnia 4 sierpnia.

Wiedeń. „Wiener Zeitung“ ogłasza: Cesarz sankcjonował ustawę, uchwaloną przez Sejm galicyjski, dotyczącą zmiany postanowień § 50 ustawy z 17 lutego 1905 r. dz. rozp. i ustaw kraj nr 40.

Paryż. Król i królowa hiszpańska odjechali wczoraj przed południem do Coves.

Londyn. Przybyła tu hiszpańska para królewska.

Język rosyjski w szkołach bułgarskich.

Sofia. Najwyższa Rada naukowa postanowiła wprowadzić w bułgarskich gimnazjach naukę języka rosyjskiego w klasach od IV—VI, podczas gdy dotychczas nauczano języka rosyjskiego w V i VI klasie.

Bulgaria i Turcja.

Konstantynopol. Bułgarski deput. Pawłow wręczył w wezworowi memorał, przedstawiający, jak Turcy z okazji rozbrojenia Bułgarów znaleźli się nad nim; Pawłow żąda ukroczenia nadużyć i ukarania winnych.

Napad Druzów.

Konstantynopol. Druzowie napadli na trzy wieś, zamieszkane przez Mahometan i chrześcijan, wymordowali mężczyzn, kobiety i dzieci i spłądowali budynki. Rada ministrów postanowiła dla ukarania Druzów wysłać 27 batalionów i 4 baterie.

Konstantynopol. — Komunikat urzędowy potwierdza doniesienia o pogromie mieszkańców trzech wsi położonych w pobliżu Damasku, przez Druzów i donosi, że komendant ekspedycji senator generał Zami na mocy irade otrzymał szczególne pełnomocnictwo, aby w obwodzie Tauran przeprowadzić gruntowne reformy, oraz aby tam ogłosił stan obłężenia.

Reorganizacja armii tureckiej.

Konstantynopol. Jak słyhać, nowy podział armii tureckiej na 14 korpusów połączony jest z większą reorganizacją armii.

Hiszpania i Watykan.

Paryż. Z Madrytu donoszą: Rząd hiszpański zakazał odbycia masowego zgromadzenia, jakie projektowali na niedzielę klerykali w San-Sebastian.

Program Canalejas.

Kolonia. „Koln. Ztg.“ donosi z Madrytu: Skutkiem rozmów z Watykanem Canalejas nie poprzestanie na dotychczasowym małym programie, lecz przystąpi do wykonania większego programu, wzorowanego na programie Waldeck-Rousseau. Obejmować on będzie ustawy o stowarzyszeniach, małżeństwie cywilnem, o oddaniu emmentarzy w zarząd świeckim i ustawę o szkołach.

Stan obłężenia w Teheranie.

Petersburg. Parlament perski uchwalił zaproponować stan obłężenia w Teheranie na przeciąg 3 miesięcy.

Powstanie w Nicaragui.

Londyn. Z Nowego Jorku donoszą: Generał Estrada idzie na czele powstańców na Managua. Prezydent Madriz gotuje się do ucieczki.

Po powstaniu w Honduras.

Nowy Orlean. Podróżni przybyli z Honduras donoszą, że z powodu ostatnich prób powstania wykonano 17 wyroków śmierci, nadto 20 osób uwieziono.

Podrażnienie mięsa w Krakowie.

W sprawie podrażnienia mięsa w Krakowie, o czem wczoraj szczegółowo donieśliśmy, zażyczyć jeszcze należy, że samowolne podniesienie cen mięsa zarządziło również kilku rzeźników w jatkach miejskich na placu Jabłonowskich i placu św. Ducha, natomiast rzeźnicy w jatkach na Wolnicy i w drugiej nowo zbudowanej jacie na placu Jabłonowskich sprzedają mięso w dotychczasowej cenie.

Jak wiadomo, ceny mięsa w jatkach miejskich zależne są od kontraktów, zawieranych z magistratem krakowskim, a wszelka samowola w ustanawianiu cen ze strony rzeźników, zajmujących te janki, jest przekroczeniem obowiązującego kontraktu. Z tego też powodu wypowiedział magistrat miejsce pomieszczenia tym wszystkim rzeźnikom w jatkach miejskich, którzy ceny mięsa samowolnie podnieśli.

Wypowiedzenie jest 14-dniowe, w ciągu którego magistrat zawarł umowę z innymi rzeźnikami.

Ceny mięsa w jatkach na placu Jabłonowskich i placu św. Ducha podniesiono na żółtówce, rożenie i rozbratlu z 1 kor. 24 hal. na 1 kor. 32 hal., na szponderze rozbratlowym, łajszuku i pędowce z 1 kor. 08 hal. na 1 kor. 20 hal.

Z powodu naszych onegdajszych uwag w sprawie podniesienia cen mięsa w jatkach miejskich, kierownicy tych jatek, pp. Franciszek Lottig i J. Lamensdorff, nadesłali nam pismo, które poniżej zamieszczamy:

Jako kierownicy jatek miejskich przy placu św. Ducha i przy pl. Jabłonowskich, obowiązaliśmy się sprzedawać mięso po niższej cenie, niż je mieć można w innych jatkach krakowskich — to jest z prawdą zgodne, lecz w kontrakcie, jaki z gminą m. Krakowa zawarliśmy, jest najwyraźniej zastrzeżone, że „ceny wszelkich gatunków mięsa ustanawiać będzie wyznaczona przez magistrat komisyja w porozumieniu z najmniejszymi jatkami, na każdy miesiąc z góry, lub dwa razy w miesiącu, na podstawie cen żywego towaru, notowanych na targowicy miejskiej“.

Komisyja wspomniana w chwili zawarcia z nami przez magistrat umowy, ustanowiła ceny, które od dnia 9 lutego 1908 r. utrzymały się aż do końca września, poczem obniżone zostały o 8 hal. na kilogramie i tak trwały aż do końca tegoż roku. Od początku zaś roku bieżącego cena towaru żywego poszła znaczenie w górę i do dziś dnia nie zapowiada niższe.

Nie mogąc wskutek tego żadną miarą — choćby pokrywając tylko faktyczną kosztą — sprzedawać mięsa po cenach ustanowionych zeszłego roku — kolataliśmy do magistratu o uformowanie cen. Magistrat z ustanowieniem nowych cen zwlekał; nie chcieliśmy normować cen na własną rękę i ufni zapewnieniem, że nam się krzywdy nie stanie, sprzedawaliśmy w dalszym ciągu mięso po cenach dawnych, brnąc w długi, gdyż kupowaliśmy towar drożej, a sprzedawać byliśmy zmuszeni taniej. Spodziewając się subweneyi od gminy na pokrycie niedoboru i nie chcąc dalej niedoboru powiększać, sprzedawaliśmy poczyniśmy od 12 czerwca b. r. mięso drożej, stosownie do cen towaru żywego i dziś stoimy wobec dylematu: co począć dalej, gdyż z jednej strony — jak słusznie Szan. Redakcyja zauważyła — a konsumenci objawiają skutkiem dalszej zwłoki cen niezadowolone, z drugiej strony nie jesteśmy w możności dopłacania do towaru, a magistrat z uformowaniem cen ciągle zwleka.

Taki jest rzeczywisty stan rzeczy i wobec tego odczytamy się niniejszem do opinii publicznej — co mamy dalej czynić?

Na powyższe wyjaśnienie jest odpowiedź krótka, że podwyższenia cen mięsa stanowczo nie można uważać za właściwe wyjście z przedstawionej tu sytuacji, gdyż właśnie obecna niższa cen żywego towaru, co wykazaliśmy wczoraj na podstawie tabel targowicy miejskiej, uprawnia rzeźników do liczenia co najmniej na zwrot wspomnianych strat, zatem tembardziej nie zmusza do tego, aby konsumenci odpowiadali tu swoją kieszenią.

Nowy szpital garnizonowy.

U wylotu ulicy Długiej, tuż za wałem kolejowym, przy nowo utworzonej ulicy Wrocławskiej, wznosi się na ogromnej przestrzeni kompleks nowo wybudowanych gmachów, tworzących nowy szpital garnizonowy. Plac cały otoczony jest wysokim murem, jedynie tylko z frontu po lewej i prawej stronie głównego wejścia znajdują się żelazne balaski na betonowym podmurowaniu. Budynki malowane biało, kryte ciemną dachówką, przedstawiają się bardzo dobrze.

Głównem wejściem od strony ulicy Wrocławskiej lub bocznem od Prądnika Białego wchodzi się na obszerny plac, na którym wznosi się wysoki i bardzo obszerny gmach, przeznaczony dla administracji szpitala. Obok w głąb podwórza ciągnie się szereg budowli, budowanych mniej więcej według tego samego wzoru, a obejmujących pawilon chorób wewnętrznych, kaplicę i budynek dla Sióstr Miłosierdzia, pawilon chirurgiczny, oraz budynek operacyjny. — Wszystkie te gmachy połączone są ze sobą domkami korytarzowymi, aby chory, niesiony z jednego pawilonu do drugiego, nie był narażony na przypływ zimnego powietrza i łatwą sposobność zaziębienia się. W ścianach tych domków mieszczą się małe okienka, posiadające zaś jest dębowa na asfalcie, aby przy chodzie nie trzeszczała. Kryte są dachem płaskim, betonowo-żwirowym. Same budynki budowane hygienicznie, dostosowane do obecnej sztuki lekarskiej, obejmują każdy po 5 do 6 obszernych, pełnych światła sal, w których spoczywać będą chorzy. Oprócz tego w każdym pawilonie znajduje się osobny pokój dla ordynującego lekarza i pokój dla służby.

Bardzo efektywnie przedstawia się kapliczka, zdobna w duże okna, w których umieszczone będą witraże; nad głównym ołtarzem widniejące wykuty w murze napis: „Pater noster, qui es in coelis“, a po obu stronach ołtarza znajdują się maleńkie drzewiczki, prowadzące do zakrystyi.

Budynek operacyjny, oprócz innych bocznych ubikacji, obejmuje dwie wielkie sale operacyjne, opatrzone w ogromne okna.

We wszystkich budynkach tak schody, jak i korytarze wyszczerbione będą linoleum dla tłumienia odgłosu kroków.

Dalej w skład budynków szpitalnych wchodzi: pawilon dla chorób uszu i oczu, dla chorób wenerycznych, pawilon dla aresztantów, trupiarnia, wreszcie osobne pawilony dla oficerów i żołnierzy. Zdała zupełnie odgrodzony od innych budynków wznosi się gmach przeznaczony dla chorób zakaźnych. Śładnie przedstawia się pawilon kąpielowy, wyposażony w łaźnie i wanny oraz w gorące i zimne tusze.

Po prawej stronie drogi głównej mieszczą się w dalszym ciągu osobne budynki, obejmujące kuchnię szpitalną, stajnię i remizę, pralnię oraz magazyn zapasniczy z mundurami i bielizną dla chorych.

Dla wygody chorych u końca drogi głównej zbudowano maleńki pawilonik z wolną ścianą frontową, w którym w lecie umieszczone będą

leżaki, aby chorzy mogli pobierać kąpiele słoneczne. Poza obębem budynków głównych w zupełnem odgrodzeniu założono dwa bardzo obszerne ogrody, jeden przeznaczony dla oficerów, drugi dla żołnierzy.

Roboty są już na ukończeniu. Wodociągi, rury gazowe i kanalizacyjne są już zaprowadzone, a obecnie pracuje się gorączkowo nad ostatecznem ukończeniem robót około poszczególnych pawilonów i nad urządzeniem drogi głównej i pobocznych wraz z chodnikami, łączących poszczególne budowle ze sobą. Miejsca wolne od chodników zdobne będą w trawniki.

Roboty wszelkie prowadzi we własnym zarządzie firma budowlana z Przemysła L. Bernstein i Syn, kieruje zaś niemi z ramienia przedsiębiorstwa architekt p. Karlseder, z ramienia wojskowości kapitanowie sztabu inżynierskiego Melicher i Hofman. Kosztorys budowy, obliczony w r. 1907 na 2 miliony koron, został znacznie przekroczony i sięga blisko trzech milionów koron, a to z tego powodu, że w ciągu ostatniego trzylecia nietylko robotnik, ale materiał budowlany znacznie podrożał.

Budowę ukończoną będą najpóźniej w jesieni bieżącego roku, tak, że z wiosną wojskowość objąć będzie mogła szpital we własny zarząd.

W ten sposób w krótkim czasie opróżni się ostatecznie z wojska Wawel i stanie się wreszcie tem, czem był przez tyle wieków: zamkiem królewskim, a nie... kasarnią.

Kronika.

Kraków, czwartek 4 sierpnia.

Kalendarzyk kościelny: Dominika wyznawcy.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 4 min. 15, zachód o godz. 7 m. 17 długość dnia godzin 15 min. 02

Prognoza stacji meteorologicznej w Wiedniu: Pięknie, mierne wiatry, ciepło, skłonność do burzy.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Madame Butterfly“.

Teatr ludowy (w parku Krakowskim): „Żołko“.

Nowi sędziowie przysięgli. Wczoraj odbyło się losowanie sędziów przysięgłych na kadencję wrześniową. W skład komisji wchodził: przewodniczący starszy radca sądu p. Grodyński, radcy sądowi: pp. Osadziński i Kraus, z ramienia prokuratora dr Ujejski i zastępca Izby adwokackiej dr Kwapiński.

Wylosowani zostali następujący przysięgli główni: Balicki Józef, wł. realności, Kraków; Baranek Antoni, rolnik, Olszanica, pow. Kraków; Bartko Karol, dzierżawca dóbr, Zaśków, pow. Kraków; Bondi Karol, wł. real., Bochnia; Dziemborowicz Seweryn, wł. real., Bochnia; dr Flach Karol, adwokat, Kraków; Flanzer Józef, kupiec, Bochnia; Grodzicki Wł., wł. real., Kraków; Gumpłowicz Henryk, wypożyczalnia książek, Kraków; Holub Fr. krawiec, Kraków; Hrwath Apolinary, urzędnik pow. lasy oszczędności, Kraków; Kawa Wawrzyniec, wł. real., Kraków; Koch Ludwik, wł. real., Kraków; Kopaczynski Fr., bronzownik, Kraków; Korngold Ferdynand, wł. real., Kraków; Król Józef, handlarz tow. kolonialnych, Kraków; Lubanski Fr., rękawicznik, Kraków; Matek Józef, wł. real., Podgórze; Miśkiewicz Jan, wł. real., Kraków; Mrozkowski Wł., restaurator, Kraków; Piatkowski Karol, wł. real., Kraków; Pollak Jakób, wł. real. i wyszynk, Kraków; Ponikiewski Marian, inżynier u p. Nitscha, Kraków; Popiel Antoni, wł. dóbr, Zbydnów pow. Bochnia; Prokesch Wł., dziennikarz, Kraków; Raachwenger Eliaz, wł. real. i kupiec, Chrzanów; Rudolphi Adam, dzierżawca dóbr, Borek Szlachecki, pow. Bochnia; Sitko Fr., rolnik, Prądnik Czerwony, pow. Kraków; dr Stec Jan, adwokat, Kraków; Stopiński Wł., blacharz, Kraków; Sykotowski Leon, handel forszenn, Kraków; Vorschirm Menasche, handlarz siana, Bochnia; Wasik Piotr, propinator i rolnik, Miśkowice, pow. Kraków; Weislo Fr., rolnik, Bierzanów, pow. Wieliczka.

Przysięgli zastępcy: Cywa Teodor, wyszynk i kram korzenny, Kraków; Hass Maurycy, restaurator, Podgórze; Janusz Andrzej, piekarz, Kraków; Katner Izak, handlarz śledzi, Kraków; Kosiarski Antoni, wł. real., Kraków; Ręczkiewicz Józef, piekarz, Kraków; Struszyński Karol, wł. real., Prądnik Czerwony pow. Kraków; Sobieraj Mikołaj, rolnik, Prądnik Czerwony pow. Kraków; Waszkiewicz Jan, urzędnik Tow. wzaj. ubezpiecz., Kraków; Weindling Juliusz, traktiernia, Kraków.

Najbliższa kadencya rozpocznie się dnia 9 września rozprawą o zbrodnię kradzieży przeciw Wincentemu Bartosikowi.

Odnaczenie krakowskich szermierzy. Naturalnie szermierzom armii w Budapeszcie, odbytym w dniach 4—7 lipca, otrzymał czołówek „oficerskiego krakowskiego Klubu szermierczego“, chorąży p. Kopp wielki srebrny medal i dyplom honorowy. — Fechtmistrz krakowskiego Klubu oraz szkoły kadeckiej w Łubzowie Linnemann otrzymał złoty i drugi srebrny medal w złotej oprawie, nadto dyplom honorowy i honorową nagrodę od komendy wojskowej szkoły gimnastyczno-szermierczej w Wiedniu Neustadt. O zdolnościach i nauce tego fechtmistrza, który 11 i pół roku pracuje w Krakowie, świadczą już to, że jego uczeń i członek krakowskiego Klubu oficerskiego, inżynier Aleksander Bobkowski, przy sokolich zawodach grunwaldzkich wyszedł jako pierwszy zwycięzca na palasze, a jako drugi na florety. Szkoła, że asystent

